

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นงานศึกษาพัฒนาการการดำเนินธุรกิจและการอ้างเอกลักษณ์ธุรกิจแบบจีน มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอภาพของการดำเนินบทบาททางด้านธุรกิจของคนจีน ผู้ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย การที่จะเข้าใจการดำเนินธุรกิจแบบจีนจำเป็นจะต้องให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมจีนด้วย เนื่องจากนักธุรกิจจีนเหล่านี้ได้มีการนำเอาวัฒนธรรมจีนมาใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ กล่าวคือ “ระบบครอบครัว” นั้นเอง อันถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการดำเนินธุรกิจที่มีความแตกต่างจากการดำเนินธุรกิจทั่วไป การศึกษาครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตในธุรกิจของตระกูลหวังหลี่และธุรกิจของตระกูลโชควัฒนา

การศึกษาพบว่า ธุรกิจของตระกูลหวังหลี่ได้มีการแบ่งกลุ่มธุรกิจออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่เป็นของตระกูลหวังหลี่โดยรวม และส่วนที่เป็นของพหุผล ซึ่งต่างก็มีเอกลักษณ์เฉพาะในการดำเนินธุรกิจของตน โดยในส่วนของตระกูลหวังหลี่โดยรวมนั้นจะค่อนข้างเห็นได้ อย่างชัดเจนว่าได้มีการจำลอง “อุดมการณ์ครอบครัว” แบบจีนเข้าอยู่ในการดำเนินธุรกิจของตน พิจารณาได้จากลักษณะของการสืบทอดอำนาจผ่านทางสายผู้ชายตามลำดับอาวุโส และมีการนำเอาเครือญาติทางฝ่ายชายเข้ามาร่วมอยู่ในการดำเนินธุรกิจของตระกูล ซึ่งแตกต่างจากกรณีธุรกิจของตระกูลหวังหลี่สายพหุผลที่ได้มีการสืบทอดอำนาจผ่านทางสายผู้หญิงของตระกูล และเครือญาติทางฝ่ายผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากได้มีการเปรียบเทียบกับธุรกิจของตระกูลโชควัฒนาซึ่งมีกลุ่มธุรกิจย่อย ๆ หลากหลายกลุ่ม ทั้งที่เป็นของบรรดาลูก ๆ ของผู้นำตระกูล ลูกบุญธรรม และพนักงานเก่าแก่ของธุรกิจกลุ่มนี้แล้ว จะเห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะในการดำเนินธุรกิจอีกลักษณะหนึ่งอันแตกต่างจากธุรกิจของตระกูลหวังหลี่ กล่าวคือ แม้จะมีการสืบทอดอำนาจทางธุรกิจสายผู้ชายด้วยการจำลอง “อุดมการณ์ครอบครัว” แบบจีนก็ตาม หากแต่ได้มีการพิจารณาถึงความสามารถของผู้ที่จะรับสืบทอดอำนาจด้วย ดังนั้น ลักษณะของการสืบทอดอำนาจที่พบในส่วนของตระกูลโชควัฒนาจึงไม่ได้เป็นไปตามลำดับอาวุโส รวมทั้งบทบาทของผู้หญิงในตระกูลก็ได้รับการยอมรับให้มีสิทธิเท่าเทียมผู้ชาย นอกจากนี้เมื่อได้พิจารณาถึงเครือญาติที่ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจของตระกูลแล้ว ก็พบว่าเครือญาติทางฝ่ายชายเข้าร่วมอยู่ด้วยเช่นเดียวกับที่พบในกรณีของตระกูลหวังหลี่

ในท่ามกลางกระแสการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา ธุรกิจของทั้งตระกูลหวั่งหลีและตระกูลโชควัฒนาก็ยังยืนหยัดเอกลักษณ์เฉพาะในการดำเนินธุรกิจแบบจีนภายใต้รูปแบบ “อุดมการณ์ครอบครัว” ดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน